

Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни
— 1991 йил 1 сентябрдан чиқа бошлаган

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

1996 йил апрел

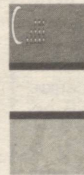
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ВА «СОҒЛОМ АВЛОД УЧУН» ХАЛҚАРО ХАЙРИЯ ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ

• Баҳоси эркин нархда

1336

Биз ким, Милли Тўрғон, Амири Тўркистонимиз. Биз ким,
Миллатларнинг энг қадими ва энг улғи Тўрқнинг бошбўғинимиз

1996

• Ўзбекистон Республикаси Президенти Илҳом Каримов «Ўзбекнаво» гастрол-концерт бирлашмасини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармонга имзо чекди.

• 8 апрел куни Вазирлар Маҳкамасида муборак Ҳаж сафарини ташкил этиш юзасидан тузилган республика комиссиясининг якуновчи йиғилиши бўлиб ўтди. Йиғилишда таъкидланганидек, бу йил дийримизнинг 3500 нафар, яъни уттан йилгидан 500 нафар кўп фуқароси муборак Ҳаж зиёратига борадилар. Йиғилишни Бош вазир уринбосари С.Саидқосимов бошқарди.

• Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Мехнат ва аҳолини иқтимоий ҳимоя қилиш қўмитасининг навбатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Унда соғлиқни сақлаш ишини ривожлантириш концепцияси асосидаги «Аҳоли соғлиғини сақлаш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунининг лойиҳаси ҳақида республика Соғлиқни сақлаш вазири Ш.Каримовнинг ахбороти тингланди.

Қонун лойиҳаси юзасидан мажлисда билдирилган таклиф ва мулоҳазалар, қўшимча ва ўзгартиришларни эътиборга олган ҳолда, уни Олий Мажлис сессияси тасдиғига киритишга қарор қилинди.

Мажлисда Олий Мажлис Раисининг уринбосари Б.Бугров, республика Бош вазирининг уринбосари Д.Ғуломовалар қатнашдилар.

• Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасида бошқоқли дон экинларини йиғиб олиш мавсумига тайёргарлик масалаларига бағишланган йиғилиш бўлди. Тегишли вазирлик, идора ва ташкилотлар раҳбарларининг бу борада қилинаётган ишлар ҳақидаги ахборотлари тингланди. Йиғилишни республика Бош вазирининг биринчи уринбосари И.Журабеков бошқарди.

• Европа Иттифоқи Комиссияси (ЕИҚ) комиссари Ханс Ван Ден Брук бошчилигидаги делегация республикаимизга ташриф буюрди. Делегация аъзоларини Ўзбекистон Президенти Илҳом Каримов қабул қилди. Шунингдек, ЕИҚ делегацияси республика Олий Мажлиси ва Вазирлар Маҳкамасига ҳам ташриф буюрди.

• Халқаро «Экосан» жамғармасида бўлиб ўтган кенгаш «Мустақиллик, экология ва халқ саломатлиги» мавзусига бағишланди. Унда экологик муаммоларни бартараф этиш, «Экосан» жамғармасининг фаолиятини янада кучайтириш ҳақида фикрлар, аниқ амалий таклифлар билдирилди.

• Пойтахтимизнинг Мирзо Улугбек туманидаги Аҳмад Яссавий номли маҳаллада янги гузар очилди. У ерда озиқ-овқат, саноат ва хўжалик моллари билан савдо қилувчи дўконлар, аҳолига маиший хизмат кўрсатиш устхоналари, шинамгина чойхона мавжуд.

• Фаргона водийси оммавий ахборот воситалари ходимларининг Наманганда бўлиб ўтган семинар-кенгашида жамиятимизда бўлаётган туб ўзгаришларни ҳаққоний ва тулақонли ёритишда журналистларнинг маъсулиятини ошириш, улар олдида турган вазифалар ҳақида гап борди.

у **СОНДА:**

Б 3-БЕТ: КИМГА
ШАДАҚА БЕРЯПМИЗ?

у 4-БЕТ: ХОЛАСИ ОНАСИ БЎЛДИ

6-БЕТ: «ЖАСОРАТ»

ЖАСОРАТГА ЕТАКЛАДИ

АКЦИЯ
ИКТИСОД
ТАЯНЧИ!

тел 39-16-56
FAX 39-17-63

• Мустақиллигимиз даҳлсиз

БИЗНИНГ ЎЗ ЙЎЛИМИЗ БОР

Юртбошимиз Ислон Каримов олиб бораётган оқилона сиёсат туфайли республикамизда тинч, осуда ҳаёт ҳукмрон, турли миллат вакиллари, турли динларга эътиқод қилувчи кишилар аҳилликда яшаб, Ватанимиз раванга йўлида меҳнат қилмоқдалар. Бозор иқтисодига ўтишнинг Президентимиз белгилаб берган беш асосий тамойили дастуруламал қилиб олинганлиги сабабли ҳар хил «эсанкиратувчи терапия» каби узини оқламаган ҳолатлар бизда юз бергани йўқ.

«Хуш, мустақиллик бизга нима берди, ўзи?» деган саволга эса қисқача қилиб, ҳар биримизга «Мен озод ва хур, дунё таниган ва тан олган Ўзбекистон давлатининг фуқаросиман», деб баралла айтиш, соҳибқирон Амир Темур каби бобокалонларимиз асос солган буюк давлатнинг давомчилари эканлигимиз билан кўрак кериб фахрлиниш имконини берди, дейиш мумкин.

Маҳалламиз аҳлининг яқинда бўлиб ўтган йиғилишида ана шулар ҳақида гап борди. Барча бир овоздан юртбошимизнинг Хоразм вилояти фаоллари йиғилишида сўзлаган нутқида ва ЎзА мухбири саволларига жавобида интеграция масалалари ҳақида билдирган фикрларини қўллаб-қувватлашларини изҳор этдилар.

Зўганон бошлиқ Россия коммунистларига мустақил Ўзбекистон тақдирини ҳал этиш ҳуқуқи берилмаган. Улар «Ўзбекистон СССРни тиклашга мойиллик билдиради», деб уйлаласалар қаттиқ янгилашдилар. Бизнинг ўзимизга хос, ўзимизга мос йўлимиз бор.

Тўхтамурод СОБИРОВ,
Тошкент шаҳар, Собир Раҳимов туманидаги Чуқурсой маҳалласи оқсоқоли

У ЗАМОНЛАР ЎТИБ КЕТДИ

70 йиллик ҳукмронликлари даврида Москвада ўтириб бошқалар учун қарорлар чиқаришга, ҳатто уларнинг тақдирини ҳал этишга урганиб қолган коммунистлар уша замонларни кўмсаб қолишган кўринади. Йўқса, Россия Давлат Думасининг коммунист депутатлари ташаббуси билан қабул қилинган СССРни қайта тиклаш ҳақидаги қарорини қандай баҳолаш мумкин. Бугун қатъий айтишимиз мумкин, бизнинг тақдиримизни «оғаларимиз» ҳал қиладиган даврлар ўтиб кетди. Энди Ўзбекистон мустақил давлат сифатида дунёга юз тутмоқда, ривожланган давлатлар юртимизни ўзларига ишончли ҳамкор деб билимоқдалар. Собик СССР даврида асосан хом ашё етказиб берувчи бўлиб келган республикамиз бугун кунда мустақиллик шарофати билан саноат ва ишлаб чиқаришда жиддий ютуқларни қўлга киритмоқда.

Ишончимиз комилки, миллатидан қатъий назар республикамизнинг ҳар бир фуқароси юртбошимиз юритаётган сиёсатни қўллаб-қувватлайди.

Шухрат ТУРҒУНОВ,
Наманган вилояти, Чуст тумани

Наврўз байрами кунларида Болалар жамғармаси Жиззах вилоят бўлими Жиззах шаҳар таянч пунктида ҳам катта байрам тадбирлари бўлиб ўтди. 20 март кун 20-сонли Меҳрибонлик уйида 210 нафар кўнгли ўқис-қилар болаларга дастурхон ёзилиб, дошқозонда сумалак пиширилди ва уларга турли-туман совға-саломлар тарқатилди. Эртаси кун эса байрам шукри Наврўзбулоқ сайлгоҳига кўчди. Шу кун шаҳар болалар уйи ансамбли, дорбозлар гуруҳи, болалар ўйингоҳи кун бўйи болалар хизматида бўлди. 22 март кун 20-автокорхона (бошлиғи Ш. Рашидов) томонидан ажратилган иккита «Икарус» автобусида 110 нафар болажонлар Тошкентни саёҳат қилиб қайтдилар. Бу тадбирларни ўтказишга мулкчилик шаклидан қатъий

назар турли корхона, ташкилот, фирмалар вакиллари бош қўшдилар.

Айни кунларда ҳам шаҳар маҳаллаларида «Наврўз юрт кезмоқда» тадбири бўлиб ўтмоқда. Бу тадбирларга таянч пункти куп болали, ногирон, етим-есирларга моддий ва маънавий кўмак бериш билан ўз ҳиссаларини қўшишапти.

— Ахир ўқис кўнглили одамлар юзида қувонч зохир бўлишини кўришданда севинкли ҳолат бўлиши мумкинми инсонда, — дейди Болалар жамғармаси шаҳар таянч пункти бошлиғи Дилором Расулова. — Қани энди бун-

• Муассисларимиз фаолиятдан

«НАВРЎЗ ЮРТ КЕЗМОҚДА»

дай тадбирларни тез-тез уюштириб туришнинг имкони бўлса. Ҳозир ана шу истагимизни амалга ошириш йўлларини қидираяпмиз. Шу мақсадда дорихона ва дукон очилиш ҳамда имкониятимиз даражасида ер олиб деҳқончилик қилишни режалаштирганмиз. Ишбилармонларнинг, харажатсиз фойда нолга тенг, харажати фойда харажатнинг квадратига тенг, деган формуласини биз ҳам қўлламоқчимиз.

Ўз мухбиримиз

МАЪРИФАТ МАСКАНИ

Каттақўрғон педагогика билим юрти Ўзбекистон халқ маорифи комиссарлиги қарори билан 1928 йилда ташкил этилган эди. Уша даврларда бино талабга жавоб берадиган даражада мукамал ва қўрам эмас, халқ томонидан ҳашар йўли билан қурилган атиги бир неча хонали қури-сизгина иморатда кўним топганди. Бунинг устига на ўқув қуроллари ва на моддий-маиший имкониятлар етарли эди. Шунга қарамай билим юртида аjoyиб педагогик жамоа ташкил топганди. Барча жамоа аъзолари кўтаринки рух, зўр иш-тиёқ билан ўз фаолиятини бошладилар.

Билим юртининг биринчи директори Абдурахмон Мавлонбеков ва биринчи ўқитувчилар Мирза Султонов, Санжар Эргашев, Асрор Қодиров, Маҳкам Холмухамедов, Нормат Ражабий, Мансур Ғуломов номларини бугун тилга олмасдан илож йўқ. Зеро, мана шу устозлар меҳнати, фидойилиги билан бу ерда бир қанча элга таникли одамлар тарбия топди. Билим юрти мавқеи ва имкониятлари кенгайди.

Ҳозирги пайтда маърифат масканида бошланғич синф ўқитувчиси, меҳнат таълими, расм ва чизмачилик ихтисослик-лари бўйича 1000 га яқин йигит-қизлар таълим олишишапти. Билим юртининг бугунги ўқув моддий базаси, замон талаб-

ларига тўла жавоб беради. Ҳозир 100 га яқин педагоглар жамоаси ёшларга билим ва малака ўргатишмоқда. Дарслар кабинет системасида олиб борилади. Ўқув хоналари техник воситалар, қўрағамли қуроллар билан жиҳозланган. Дарс ва илмий машғулотлардан ташқари талабаларимиз шаҳарни ободонлаштириш ва кулаломзорлаштириш ишларида, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини йиғиштириб олишда фаол қатнашаётир. Билим юртимизда ўз-ўзини боқариш, хотин-қизлар кенгашлари, байналмилал дустлик клуби каби жамоатчилик кенгашлари иш олиб боради.

Айниқса, хотин-қизлар кенгаши қошида ташкил этилган «Сирдош», «Даврага кел, дўгонажон», «Оила сирлари» каби клубларимиз олиб бораётган ишлар таҳсинга сазовордир. Мазкур клубларда қизларимиз миллий қадриятларимиз ва қадимий анъаналаримизни ўрганимоқдалар.

Билим юртида спорт ишлари ҳам оқсак савияда ташкил этилган. Қўл түпи, волейбол,

футбол, эркин кураш бўйича талаба ёшларимиз жамоалари шаҳар, вилоят ва республика мусобақаларида муваффақиятли қатнашиб, бир неча бор совринли уринларни эгалладилар.

Айни дамларда ўзининг 70 йиллик юбилей туйини нишонлашга кенг ҳозирлик қўраётган билим юрти жамоаси эътиборини фақат бир нарса — ёшларни ватанпарвар, халқпарвар қилиб тайёрлашга қаратганлар. Зеро, ёшлар бизнинг келажагимиздир!

М. ҲАҚБЕРДИЕВ,

Каттақўрғон педагогика билим юрти директори муовини

Абдурасул ПАРДАЕВ сурати

• Тадбиркор аёллар

ЭЛ ДУОСИ ҚЎЛЛАЙДИ

Ҳар гал қадди-қомати келишган, бу аёлни кўрганимда, меҳнат қадри, роҳати ҳақида уйлайман... Гулнеҳра опанинг ҳар соняси режали, улмуви.

Опа билан ёшларда бир маҳаллада ўсганмиз. Болалигимиз эски бозор яқинида жойлашган Бузрукбод маҳалласида кечган. Гузаришдаги аёллар дўпдўзлик, каштадўзлик, чопдўзлик билан шугулланишарди. Онам тикан қаллашув дўппилар қандай тез сотилса, Гулнеҳра опанинг тикан зардўз дўппиларининг бозори ҳам шундай чаққон эди.

Мўҳтарам холанинг тор кўчадаги эски ҳовлилари қишин-ёзин қўнчилар билан гавжум булар, кимдир зардўзликни ўргангани келса, яна кимдир чопони қавғуни тутатиб, гурунлашиб юрагининг чигилини ёзгани келарди. Хола ўз хўнарини қизлари Гулнора ва Гулнеҳра опаларга ҳам ўргатган, улар ёш бўлишига қарамай, маҳаллада танлиб қолган эдилар. Гулнора опанинг қизик-қизик ҳикоялари, у тикан бежирим дўппилардаги гуллар жилоси ҳали-ҳамон хотирамда гавдаланади.

Гулнеҳра опа асли педагог 1971 йили Қарши Давлат педагогика олийгоҳини битириб вилоят муаллимлар малакасини ошириш институтида, кейинчалик Қарши Давлат мактабгача

тарбия билим юртида ишлади. Болалигидан зардўзликка меҳри тулганданми ёки республикамизда тадбиркорликка кенг йўл берилганиданми, 1992 йили ўзи яшаётган «Қарилбоғот» маҳалласи идорасининг буш хоналаридан икитасини таъмирлаб зардўзлик чеҳи очди. Бу ер қисқа вақт ичида сўлим бир гушага айланди. Гулнеҳра опа шогирдларининг гайратини, санъатини кўрганда шу хўнарни ўргатгани учун онажонидан минг бора миннатдор бўлади.

Бундан икки йил илгари республика матбуот нашрларида опанинг зардўзлик чеҳи ҳақида қисқача хабар босилган эди. Бу хабарни ўқиб Сурхондарё вилояти, Шеробод тумани ҳокимлигидан вақил келди. Гулнеҳра опа вақилининг илтимосини ерда қолдирмади. Шерободлик олти қиз икки ой ичида опанинг уйида яшаб хўнар ўрганди. Бугун Гулнеҳра опанинг Шерободлик шогирдлари қўлларга устоз.

Гулнеҳра Пиримқўлова 10-15 киши билан иш бошлаган цех утган йили «Ботир» зардўзлик кичик корхонасига айлантирилди. Шаҳардаги янги бозор ёнида корхонанинг зардўзлик магазини қўриб ишга туширилди. Кичик корхона негизига юздан зиёд хотин-қизларни иш билан таъминлаш имконини берадиган зардўзлик фабрикаси қурилиши бошлаб юборилди.

Ушбу кичик корхона маҳалладаги 60 га яқин ногирон, боқувчисини йўқотган оилалардан хабар олиб туришнинг ҳам зиммасига олган.

Кексаларимизнинг, ғарибу но-чорларга бирини берсанг Оллоҳ сенга мингга беради, деганларида жон бор экан. Ишларимизнинг қиришиб кетишида савобининг ҳиммати бор, — дейди Гулнеҳра опа.

Кичик корхонанинг зардўз қизлари тикаётган келинлар ҳалати, тўн, сузана-ю ёстиқлар харидорлиғи билан ажралиб туради. Корхона зардўзлари утган йили Бирлашган Миллатлар Ташкилоти томонидан ўтказилган халқ ҳўнармандлигини маҳсулотлари кўрағамсасида ўзлари тикан маҳсулотлар билан қатнашишди. Буларнинг барчаси Гулнеҳра опанинг меҳнати, излашиши маҳсули.

Опанинг оиласидаги тотувлик, фарзандларининг бир-бирига меҳр-муҳаббатини қўриб, оила тинчлиги, рузгор тўқислиги унумли меҳнат гарови эканлиғига яна бир бор ишонч ҳосил қилдим.

Сайёра ЗОИРОВА,
Қарши шаҳри

Болаликнинг бахтли кунлари

Рауа АЛБЕКОВ сурати

Навоий ва навоийликлар

ТУТ ЁҒОЧДАН ЎҚУВ ҚУРОЛИ

Қизилтепа туманидаги Файзулла Хўжаев номи билим даргоҳи ўқитувчиси Уктам Раҳимов тут ёғочидан ўқув қуроллари тайёрлашни жорий этди. Шунингдек, мактаб устaxonасида маҳаллий хом ашёлардан фойдаланган ҳолда ёзув пастиаси ҳам ишлаб чиқариляпти. Сибҳи туғанган стержини яна тўндириш имконияти яратилди.

«ҚАЙНОНА ҚЎШИК АЙТАДИ»

Қизилтепа шаҳар ҳокимияти қошида «Қайнона» деб номланган фольклор дастаси иш бошлади. Жамоа аҳли маҳаллаларнинг санъатсевар аёлларидан иборат.

Жамоанинг ўз олдига қўйган мақсадлари бор. «Қайнона» тўйларда «ё-ёр» қўшиқларини қўйлади. Келин ва қайноналар тўғрисида лапарлар ижро этади.

МАҲАЛЛА ПАЗАНДАСИ

Яқинда Навоий шаҳридаги Дустлик маҳалласида «Энг яхши пазанда» танлови бўлиб ўтди. Унда турли касб, турли миллат вакиллари иштирок этдилар. Танловда маҳаллада истикомат қилувчи Шойра Комилова голиб деб топилди. Маҳалла фуқаролар йиғини раиси Гулбаҳор Собирова ҳокимлик номидан махсус мукофотни топширди.

Қиссадан ҳисса шуки, дастурхон тўқинлиги, юрт осойишталиғи туфайли ана шундай танловлар ўтказишга имконият яратилмоқда.

Маҳмуд МАРДИЕВ

Куз шаҳарга сездирмасдан ури мушук каби кириб келди. Лекин қуёш ҳали асфалт йўллари, уйлари, товлари қиздирар, дарахтлар эса шаҳарликларни қайноқ нурдан пана қилиб турар, шундай бўлсада кунлар қисқариб, қуёш тобора ёнбошга оғиб борарди.

Ниҳоят осмонни қоп-қора булутлар қоплаб, шаррос ёмғир қуядиган дамлал етиб келди. Мана ҳозир ҳам кимдир осмонда шлюзларни очиб юборгандек шаррос ёмғир қуя бошлади. Қулақларда бутана ирмоқлар пайдо бўлди. Ёмғир дарахтларнинг барглари ювиб, шохларини ялангочлаб қўйди.

Шаҳарга куз худди шундай кириб келди. Осмон қоп-қора, тоғлардан совуқ шамол эсади. Дарахтларда омонат турган яроқлар эзилиб ёғатган ёмғирга бардош беролмай тўкилади.

Бу кунлар орасида Асилбек озиб-тузиб кетди. Мана уч кундирки у ишдан кейин одатда-дек билардхонага эмас, хотини Жумагул етган марказий касалхонага шошилади. Аввал у хотинини шунчаки шамоллаган деб уйлаганди, бироқ утган кун иш врач Алмамбетов Жумагулнинг қонини текшириб қуриб унинг жиддий касал эканлигини айтди.

— Унга нима бўлган? — сўради Асилбек. Алмамбетов кабинет эшигини ёпиб узоқ сукут сақлади.

— Болаларингиз борми?

— Учта... Каттаси еттинчида, қизим учинчи синфда ўқийди. Кичкинаси саккизи ойлик, — жавоб қилди Асилбек.

— Ҳа... — Алмамбетов пешонасидаги терларни артар экан, — хотинингиз оқсон, деди.

— Оқсон? — Асилбекнинг кўзларидан ўт қақнагандай бўлди. — Ёхтимол, бу хатодир? Балки тузалиб кетар?

— Инсон юраги уриб турар экан биз умидсизликка тушиб қачқинчи йўл, Барибир, ҳаммасига тайёр бўлиб турунг...

— Бу қанақаси бўлди, доктор! Фанимиз космосни забт этди. Нега энди бир аёлни улимдан олиб қолмайдилар? Бу қандай парадокс, доктор!

Ёш врач Асилбекнинг елкасига қўлини қўйди ва ҳеч нарса демеди.

— Унинг олдига кирсам бўладими?

— Елканигизга халат ташлаб олинг. Биз хотинингизни алоҳида палаталарга ўтказдик. Ҳозирча ўзини яхши ҳис қилаяпти. Ҳарорати юқорилиги ҳеч нарса эмас. Мен сизни кузатиб қўяман...

— Раҳмат доктор... Профессор Олтинбоев уни куриқдан ўтказдими?

— Йўқ. У Москвада. Тез кунда қайтади, — деди ёш врач.

Эшик очилганда Жумагул укол қилгани келишган бўлса керак, деб қўшларини чимирди, бироқ эрини қуриб юзига табасум югурди ва бошини ёстиқдан кўтарди. Асилбек столга ўтириб, хотинининг пешонасига қўлини қўйди.

— Қўлинг совуқ, — деди у. — Совуқ? — Асилбек дарров қўлини тортиб олди.

— Йўқ, йўқ... совуқ бўлгани яхши. Менга ёқимли...

Асилбек гоҳ у, гоҳ бу қўли билан хотинининг пешонасига силади.

— Болалар қандай? Кичкина-миз йиғлаётган бўлса керак...

— Болаларни уйлаб безовта бўлаверма, эртага бувиси келади. Сен соғайиб чиққунингча болалар билан бўлиб туради.

— Чиқаманми? — сўради хотини.

— Тез кунда чиқасан, доктор шундай деди.

— Раҳмат, Асилбек, раҳмат сенга келганинг учун.

— Менинг келмаслигим ҳам мумкин эдимми?

Жумагулнинг ёноқларида ёш думалади. Бир неча кун илгари эр-хотин жанжаллашиб қолганди. Аслида бунақа жанжаллар тез-тез бўлиб турарди. Бунга Асилбекнинг футболга кириш учун патта ёки бир шиша винога кетган беш суми сабаб бўларди.

«Эҳ наҳотки у беш сўмга ачинади. Шу нарса шовқин кутариб, болаларнинг олдига мени ҳақорат қилишга арзийдими? Ахир мен ҳам ишляпман, пул топаёман, нега энди дўстларим билан ичмаслигим керак экан?» узица ўйлайди Асилбек.

«Қўпол! Беш сўми сураганим учун бақирди. Мен ахир аёлман. Рузгорни ўйлайман. Учта болани тарбиялаш осонми? Ўзим тентакман. Унинг бундай бўлишини билганимда...» деган фикрлар ўтади Жумагулнинг кўнглидан. Улар ўз фикрини йиғиштириб олмасдан жанжал янги куч билан бошланади. Жумагулнинг тили аччиқ. Унинг хотирасида Асилбекнинг туйғача «қўлимда кутариб юраман, ҳеч қачон хафа қилмайман!», дея берган ваъдалари жонланади. Бугун эса эри тўртинчи қаватдан тушганча Жумагул унинг ортидан пүлеметдан уқ отгандай тинмай жавради:

— Болаларни унут! Қўзимга кўринма! Қайтиб келаман, деб уйлама!

Асилбек ўзини ҳақиқий эркак тутиб бошида тешилмас шлем бордек бепарво пастга тушаве-

ради. Биринчи қаватга тушиб бўлган маҳоратли снайпер каби бошини кутариб фақат бир марта ўқ ўтади.

— Жим бўл, бақалок?

Хотини ярадор бўлган айқандай эшикни маҳкам ёпиб диван устига қўзилиб узоқ вақт йиғлайди. «Қайси кура кунда у билан учрашган эканман? Семиз бўлсам айбодорманми? Болаларга бермай ўзим еб ётибманми? Ёхтимол у шундай деб уйласа керак. Биз учрашган пайтда у қарога қараган эди. Менинг бақалок эканлигимни у илгари кўрмаганимди? Ой, онажон... Ўзимга қарашга вақтим борми? Болаларга қарайман, рузгор ташвишлари... Мен ҳам хипча бўлиб румол ўраб, чиройли бўлиб юришни ёқтираман. Лекин...»

У йиғидан тўхтаб болаларини

«Лоақал ҳафтада бир марта мени шундай деб қақирсанг, сен учун ўзимни сувга ҳам, утга ҳам уришга тайёр эдим. Баззан сенинг хулқингдан норози бўлиб гапирганимда сен асабийлашасан. Ёхтимол, ҳамма вақт ҳам сен ҳақ эмасдирсан, аммо мenden кура оқила ва кучлисан. Биз илк учрашган пайтларимизда ҳаётнинг майда-чўйда, асабларимизни таранглаштирадиган жанжаллари борлигини уйлаб курганмидик? Иккалаимизнинг жимгина сайр қилиб юрган чоғларимиз бахтли дамлал эдимми? Мени уйғача кузатиб келганда сен узоқ сукут сақладинг, қўлимни қўйиб юбормай қўзларимга қараб туравердинг. Шундан сўнг... Шундан сўнг биз турмуш қурдик. Рузгор. Болалар тугилди. Кейин эса ҳаммаси бошланди. Оилавий жанжал, хафалар, чиқилди. Утган кузда биз ажралишмоқчи эдик. Кутилмаганда сени сафарга жўна-

тиб юборишди. Аввалги сенинг сафарга кетганингга хурсанд бўлдим, бир ҳафтадан сўнг эса соғина бошладим. Икки ҳафта утган сенга хат ёзмақчи бўлдим, аммо ёзмадим. Тўртинчи ҳафта эса кун бўйи дераза олдига ўтириб кўча қарайдиган бўлдим. Сен келадиган кун болаларни чўмилтирдим. Сени кутиб олоқчи эдик. Поезднинг келишига бир соат қолганда уйланиб қолдим. Билмайман, ёхтимол хафаларчиликлар ёдимга тушгандир, балки сенинг бошқача тушунишгини уйлаб қўрққандирман. Шунинг учун уйга кириб келганимда мен бошқа хонага чиқиб кетдим. Болалардан мен ҳақимда сураганимда «Мен шу ердаман, шу ердаман! Соғиндим. Кутдим. Энди ҳеч қачон кетма!» деб қичқириб юборгич келди. Негадир шундай қилмадим. Сен ҳам бегонадай қўлимни қисиб ўз хонамга ўтиб кетдинг. Бир ҳафтадан сўнг сени кутган дамлалдаги ҳажноларимни унутдим. Ҳаёт олдингидай, ўз изига тушди... Сенинг қўлларинг бундан ўн беш йил олдингидай юмшоқ... О, ҳозир сен нималарни уйлаяпсан. Учта бола билан сенга қийин бўлади. Жумакайнинг умри қисқа экан, буни биламан. Яна бир йилгина яшасам эди, сени қанчалик севишимни билар эдинг».

Жумагулнинг кўзларидан яна ёш думалади.

«Менинг бечорам!» — уйларида Асилбек шу пайтда, — қанча гузал кунлар ва соғлиқ бўшлиқча кетди. Биз йулларда ўз бахтини йўқотиб қўйган йулдошлар эдик. Ахир биз қачонлардир севишган эдик, осмонла бўйлашган орзуларимиз бор эди. Уларнинг ҳаммаси қайқача кетди? Утган йили биз ажралишмоқчи бўлдик. Лекин, мен сафарга жўнавордим. Ушанда атайлаб шундай қилгандим. Сенинг олдинга ҳеч қачон қайтмайман, деб ўйлагандим. Аммо бир ҳафтадан кейин болаларни соғиндим, икки ҳафтадан кейин сени кўргим келди. Учтинчи ҳафта сен ҳақини қўйиб уйлани билан ўтказдим. Тўртинчи ҳафта эса кун ва соатларини санадим. Уйга қайтиш имкониятларини қидира бошладим... Поезддан тушганимдан кейин ҳам мени кутиб олишга чиққан деб воқалда анча турдим. Агар келганимда ҳаммининг олдига сени ёш боладай уйга кутариб келардим. Аммо сен келмадинг. Уйга кирганимда сен бошқа хонага ўтиб кетдинг. Ва ҳаммаси яна қайтадан бошланди. Энди сен ётибсан ва жимгина уялапсан. Нима учун ҳақиқий инсоний фазилатлар муҳаббат, садоқат, бахтнинг қадри фақат катта қайғу олдидан билинади? Нима учун биз одамлар вақтини, ўзимизни қадрламаймиз? Нега ҳақиқий севишгини (агар у бўлса) қадрига етмаймиз? Нега умримизни майда-чўйда нарсаларга сарфлаб улкан вазифаларни унутиб қўямиз? Яна бир йил, ярим йил мен билан болаларим билан яшасанг эди сенга шундай шохона ҳаётни яратиб берган бўлардимки...» Асилбекнинг томоғига нимадир тиқилгандай бўлди. Хотинига билдирмасдан куз ёшларини артди.

Улар ўз фикрлари билан банд бўлишиб бир-бирларига унсиз қараб туришарди. Бу орада кеч кирди. Қандайдир олоқчи бош «ва дераза пардалари кулранг тусга кира бошлади. Ташқарида ёмғир авжга чиқди. У дераза ойналарини тинимсиз савалар, дарахтларнинг сариқ яроқлари қанотларидан айрилган капалакдай ерга тушарди.

— Кеч бўлди, — деди Жумагул.

— Нима кеч?

— Қоронгу тушди, болалар ёлғиз.

— Ҳа, ҳа. Мен... яна озгина ўтирай.

— Ёмғир...

— Куз...

Ёмғир туңука томни тақиллатар, дарахтлар дарёдай шовуллар эди.

(Давоми 8-бетда)

СЕНГА БАХТДАН ТАХТ ТИЛАРДИМ...

Қизганим! Сууб-сууб сенга қўйган Нафис номинг жисмингга мос бўлган, гул юзли, сўмбул сочили қизганим!...

Гудаклик чоғингдан жону-жаҳонимни бағишлаб, еру-кукка ишонмай вояга етказдим сени. Ҳусну камолотда, ақлу заковотда тенгсиз бўлиб балогатга етдинг. Энг баобру илм масканларидан бирини аёло баҳолар билан битириб, ўзингга ёққан ишни танлаб ишлай бошладинг ҳам...

Сен куз ўз ёшлик орзуларинг, ёшликнинг, навқиронлиқнинг ойдин-ойдин орзуларин билан шод эдинг. Мен эса ўз ташвишларим билан банд бўлиб сенинг гуддек юзингдagi севишларинг билан кўпам ишим ҳам йўқ эди...

Абдулла Қодирийнинг «Ўтган кунлар» китобидаги каби менга ва отанга қуёв қайғуси тушар эди. Кунларнинг бирида мен ва отанг қишлоғимиздаги

ўзимизга ёққан тағли-тахтли хонадонларнинг бири билан қуд-андачилик ипларини боғладик.

Кейин эса елиб-югуриб туйингнинг тараддуига тушдик. Чет элнинг нимаики ноёб буюми бўлса ўшани топиб сепингга қўшар эдик... Сарпо-сурурнингку сони-саноги йўқ эди.

Шарқона одатларимизга тугри келмасда-да, тўйдан илгари қуёв билан учрашиб, унинг ақлидан, одобидан, қолаверса, топиш-тутишидан кўнглимиз жўйига тушганди.

Биз бор орзу ҳавасимизни тукиб-сочиб кунларнинг бирида элу-юртадан даңгиллатиб ош бериб, сени уша йигитга узатдик...

Қуёв шод, қудалар, яъни бизлар шод, қайинсингилларинг сендек кенойиллари борлиги учун узларида йўқ хурсанд эди-

лар.

Тўйдан кейин уч-тўрт марта келиб кетдинглар... Мен эса дастурхон тузаб сизларни яхшилаб меҳмон қилиш дарадига сен билан алоҳида сузлашишга ҳам вақт топмадим.

Бир кун сени яна келдинг... Бу гал ёлғиз эдинг, ана шундагина юрагимни нимадир тирнаб ўтгандек бўлди... Киши билмас яхшилаб разм солдим. Энг анвойи кийимлар негадир сенга ярашмагандек... Қўлингдagi олмос-ташларинг ҳам сени қувонтирмагандек...

— Қизим, негадир хомуш кўринасан, тинчликми?

— Ойижон, тинчлик! Уйда қайинсингилларим келнойижон, сиз утиринг, ҳамма ишни ўзимиз қиламиз, деб совуқ сувга ҳам қўлимни урдирмайдилар. Қайнотам, қайнонам бамаъни одамлар. Қўёвнинг ҳам хафа

қилмайди, ҳаммаси менинг қўнглимга қарашади.

Қўёвнинг ҳам... Тугри-ю, лекин... Бу гапда қандайдир яширин армон бордек туюлди менга.

Қизим кетар чоғи уни қучаниб бошига қадар қузатиб чиқдим. У астагина юзларимдан упиб хайрлашиб кета бошлади. Йўқ, ҳайтидан нолимади, лекин, ҳар қалай хурсанд ҳам эмасди. Шундагина миямга ялт этиб бир нарса урилди. Қизимнинг ҳасратли нигоҳлари орасида яширинган армон эмасмикин. Ахир мен ундан сен шу йигитни яхши кўрасанми, деб сўрадимми? Нима учун ундан сенга араб гарнитури ёқадими, ёки олмонияникими, чарм палто ёқадими ёки лама палтоми деб сўрадимми, лекин, мен танлаган йигит сенга ёқадими йўқми деб сўрамадим...

(Давоми, боши 7-бетда)

— Жумакай!.. Асилбек аёлининг кўзларига қаради. Унга: «Сен қайқа кетяпсан? Мен сени севаман! Ҳали уйланмасимдан, болалар пайдо бўлмасидан олдинги пайтлардагидан юз чандон ортиқ севаман», дея қичқирмоқчи бўлди. Бироқ бунинг ўрнига у аёлининг қўлларини силаб-сийпалаб сўради:

— Эртага сенга нима олиб келай?

— Озгина узум суви.

— Бу ерда бир узинг. Кўрқинчли эмасми?

— Йўқ. Ҳамширалар навбатчилик қилишди? Болаларни ўпиб қўй, мени тезда келади, деб айт.

Асилбек уридан турди.

— Асилбек... Жумагул унинг қўлидан ушлади. «Сен жуда яхшисан, мен яқин орада ўламан, аммо мен бахтлиман. Чунки сен яшайсан» демоқчи эди. Лекин... Нюра холага беш сўм бер, ошонани оқлаб қўйсин, — деди. Асилбек аёлини ўпди ва палатадан чиқиб кетди.

...Уша оқшом Асилбек ҳам Жумагул ҳам киприк қоқмадилар. Биринчи учрашувлари, биринчи бўсалар ёдга тушди. Тонг отар-отмас Асилбек яна касалхонада пайдо бўлди.

— Ҳозир соат олти, беморлар олдиға соат саккиздан қўйилади, — деди ҳамшира.

— Деразадан қарасам бўлади-ми?

— У ухляпти.

— Мен уйготмайман.

— Ҳовлидан, чап томондан учинчи дераза.

Асилбек дераза олдида пайдо бўлиши биланоқ Жумагул бошини кўтариб жилмайди. У кутаётган эди.

— Сен нега ухлამаяпсан, Жумакай?

— Сен нега бунча эрта келдинг?

— Бошлиқ эртароқ кел, деб айтган эди. Утиб кетаётиб қарагим келди.

— Кечикмайсанми?

— Ҳали вақт бор. Аҳолининг қандай?

— Бироз бошим айланади. Қон қуйишди. Эртага профессор келади. Бор энди, палшда совқотасан, сўитер қилиб олишинг керак эди.

— Ҳеҳқиси йўқ. Мен жигитман-ку.

— Эшитмаймаман.

— Жигитман, жигит. Жигитлар бардошли бўлишди — дея қўлди.

— Ҳа, аёл жилмайиш берди. Кўлагингни алмаштириб ол. Шкафда янгиси бор. Туғилган қўнғинга олган эдим.

— Раҳмат, Жумакай!..

— Ишга кечикапсан! Асилбек соатига қаради.

— Иштиёримда икки ярим соат вақтим бор.

Жумагул эрининг атайлаб эрта кел-

ганини тушуниб, унга муштани уқталди. Асилбек қўлга тушган боладай қулиб қўйди...

Профессор Олтинбоев Москвадан қайтиб келгач одатига қўра врачларни тўлаб беморларнинг аҳолини суриштира бошлади.

— Оққон ташхиси билан бир аёл тушди, — деди Алмамбетов.

— Оққон?

— Ҳамма симптом ва тахминлар шунини тасдиқламоқда...

— Курсатинг, — буйруқ берди қария.

Палатага профессор бошлиқ оқ халатли кишилар кирганда Жумагулнинг юраги орқага тортиб кетди.

— Нега ҳажжонланяпсиз, қизим? — сўради у.

— Билмайман...

— Ёшингиз нечада?

— Уттиз бешда.

— Болалар борми?

Мар БАЙЖИЕВ

ХАТО

(хикоя)

— Учта... кичигини яқинда кўкрақдан ажратишга тўғри келди.

— Ҳуш... кичигини яқинда кўкрақдан айиришга тўғри келди, денг.

Қон босимини ўлчаб кўринглар — деди Олтинбоев. Жумагулнинг қон босимини ўлчаб кўришди.

— Ҳуш... Яхши... касаллик тарихи қани? Ҳуш-ш жуда яхши, — деди профессор. Жумагул унинг ҳар бир нигоҳ ва ҳаракатини юрак ютиб қузатиб турарди.

— Яна бир марта қон қуйинглар, қучайтирилган овқатланишни белгиланглар. Қанд, узум суви, қимиз — бу жуда сизга фойдали. Қандай яшаяпсиз. Моддий томондан қийинчилик йўқми?

— Ҳа, ёмон эмас...

— Болаларингизни соғиндингизми?

— Соғиндим...

— Яқинда улар билан бўласиз. Профессор ва унинг ҳамроҳлари палатадан чиқишди. «Болаларим билан омонлашиб қолишим учун жавоб берапти», деб уйлади Жумагул.

— Агар ҳалиги аёлининг ҳарорати жойида бўлса жавоб беринглар, — деди Олтинбоев.

— Нима учун, профессор? — ҳайрон бўлди ёш врач.

— Тўғшдан кейин бўладиган кам қон-

лик, — деди профессор.

— Қон анализи бошқача...

— Қон босимичи? Қон босими нимадан дарак бермоқда, — унинг сўзини бўлди профессор. Ҳамма жим бўлиб қолди.

— Ҳа, профессор шунисини ҳисобга олмабман... Демак оққон эмас.

— Худди шундай! — деди қўноқлик билан профессор ва шогирдининг елкасига қаттиқ қочди.

...Кечқурун Асилбек дераза олдиға келиб Жумагулнинг буркалиб ётганини кўрди.

— Жумакай! — шивирлаб чақирди Асилбек.

Жиллик.

— Жумакай, мен келдим. Эшитмайсанми? — ойнани тикиллатди у.

Чойшаб қимирлади ва бирданига...

О, даҳшат. Чойшаб ичидан соқолли киши кўринди. Асилбек сал бўлмаса ҳушдан кетаёзди. У дераза ёниға келиб бир неча дақиқа чолға тикилиб қаради.

— Аёл қани? — сўради у ниҳоят.

Қария елка қисди.

— Жумакай! Наҳотки, ҳаммаси тамоом-қичқириб юборди Асилбек. Нега мен эрталаб кетиб қолдим. О, қўвончим менинг. Нега бунчалар тез? Улар ҳали вақт бор, деб айтишган эди-ку?

У ҳеч нарсаға парво қилмай девордан ошиб тушди. Плашч ва шимининг лой бўлганиға ҳам эътибор бермади.

Эшик ёпиқ эди.

— Очинг — у эшикни барабан қилиб ура болади. — Жумакай қани? Уни нима қилиб қўйдинглар?

— Сизга нима бўлди, гражданин? — сўради эшик олдида жайдо бўлган ёш ҳамшира.

— Қани, қани у — гулдирди Асилбек ва бирдан деворга суяниб қолди.

Узун йўлақдан қўлида тугўнча билан табассум қилиб Жумагул келаётган эди.

Бир оз вақтдан сўнг қўшнилари яна таниш овозни эшита бошладилар.

— Кет! Қўзимға қўринма, — бақирар эди туртинчи қаватдаги аёл.

Эркак юпунгина кийинган ҳолда паства тушиб кетаётган бўлади. Биринчи қаватга тушган бошини кўтариб. «Бакалоқ!» дейдиқ жўнаб кетади.

Аёл хонаға кириб узини диванға ташлайди. Сўнг дераза олдиға бориб кўчаға қарайди. Эри асфалт йўлдан кулранг плашчининг ёқасини кўтарганча кетиб бораётган бўлади.

Ёмғир ёғар... олтинранг япроқлар туқилмоқда эди.

Рус тилидан Махмуд МАРДИЕВ таржимаси

СИЗ БИЛАН ЮЗМА-ЮЗ

Йилнинг биринчи чораги давомида тахририятимизга 250 дан зиёд хат келди. Баъзи бир газетхонларимиз эса бевосита хатлар бўлимига қўнғироқ қилишиб, ўз фикр-мулоҳазаларини, уйлантиратган муаммоларини биз билан баҳам қўришмоқда. Бу учун биз улардан чексиз миннатдоримиз.

Шуни алоҳида таъкидлаш лозимки, тахририятга келаётган аксарият хатлар янги рубрикалар очилишига, ижодий жамоанинг янгича бир куч билан излашларига сабаб бўлмоқда. Жумладан, яқинда очилган «Бусаға» рўқнимизга муштарийларнинг фикр ва мулоҳазалари билдирилган қўллаб хатларни олмақдамиз. Чунонки, ТошДД журналистика факултети, халқаро журналистика

бўлими толибаси М.Шарипов, тошкентлик И.Гуломов, Г.Фармонова, Б.Баҳоров каби муштарийлар бу рўқннинг ўқувчиларга ҳамфикр, сирдош бўлишини қувонч билан таъкидлашган.

«Толқирлик машқи» рўқнида берилган бошқотирмаларга ҳам мунтазам равишда жавоб хатлари олиб тураимиз. Шулардан С.Нурмаҳашев, хоразмлик О.Аллаберганов каби мухлислар бу қизиқарли машқларга доимий равишда тўғри жавоблар йўллашмоқда.

Жамоатчи муҳбиримиз Махфуза Усмонованинг мақолаларига ҳам газетхоналардан қўллаб акс-садолар, фикр-мулоҳазалар, раҳматномалар битилган мактублар олаётимиз. Қашқадарёлик Н.Тогаев, термизлик М.Азиев ва бошқа бир

қанча мухлисларимиз ва жамоатчи мухбирларимиз йўллаётган мақола ва хатбарлардан эса имкон қадар фойдаланмоқдамиз.

Сизлардан келаётган мактублар ижодий жамоамизга маънавий мадад бераётганлигини яна бир бор таъкидлаб, йилнинг биринчи чорагига олинган хатларнинг мавзуслар буйича тутган ўрнини қўрсатувчи жадвали эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз.

Ижтимоий-сиёсий мавзуда	80 та
Илмий оммабоп	68 та
«Оила»танишув бўлимига	50 та
Адабиёт	39 та
Шикоят ва аризалар	13 та

ХАТЛАР БЎЛИМИ

Сўнги
устуни

«КОИНОТ ТОҚИГА ИЛК...»

Чексиз коинот, сон-саноксиз юлдузлар қадим-қадимдан инсонни ўзига жалб қилиб келган. Шундан бўлса керак инсон ҳар доим осмон, юлдузлар сирларини ўрганишга интилан. Бу борада айниқса, юртдошларимиз юксак салоҳият эгаси эканликлари билан ажралиб турганлар. Биргина Мирзо Улуғбек қўрдирган расадхона ва у тузган «Зижжи Қўрагоний» жадвали ўзининг аниқлиги билан ҳали-ҳамон олимларни лол этиб келмоқда.

Космосни забт этган дастлабки тирик мавжудот Лайка лақабли кучук эди. У 1957 йилнинг 3 ноябрыда Бойкўнгир космодромидан учурилган Ернинг иккинчи сунъий йўлдоши билан фазони кезиб чиқди.

Лайкадан кейин фазоға Белка ва Стрелка, Қоровой ва Юлдузча лақабли итлар, оқ сичқонлар ва каламушлар учурилди. Қўрқмас (Смелий) лақабли ит билан қизик воқеа содир бўлади. Бир марта фазони забт этган бу ит иккинчи парвозга тайёрлай бошлади. Биринчи парвози ёмон таассурот қолдирганим, ҳарқалай, эртага иккинчи парвоз деган кунни уйнагани қўйиб юборилган Қўрқмас чўлга қочиб кетади.

Леонид Попов ва Валерий Рюминларнинг космик парвози пайти қўтилмаган воқеа юз беради. Станция бўрилатганда махсус идишдаги 2,5 литр сув тўкилиб кетганини улар сезмай қолишади. Идиш бўшлигини қўнғач эса сувни излашга тушадилар, лекин уни топиш осон кечмайди. Вазирлик ҳолатида сув шар шаклини олиб шипда учиб юрган экан. Уни қайтариб идишга солишининг илоҳи бўлмаганча, космонавтлар бир тоқчисини ҳам қолдирмай ичиб қўйишди. Йўқса, сув асбоб-ускуналарга тушиб, уларни ишдан чиқариши мумкин эди.

Дунёдаги энг қудратли ракета си-фатида собиқ СССРда 1987 йилнинг 15 майида учурилган «Энергия» космик транспорт кемаси тан олинади. Учурилган пайтда унинг оғирлиги идишдаги юклари билан қўшиб ҳисоблаганда 2400 тоннага тенг эди.

Очиқ космосга чиққан дастлабки космонавт-учувчи Алексей Леоновдир. 1965 йилнинг март ойидаги парвози пайтида у 12 минут очиқ фазоға чиқиб тажрибалар ўтказди.

1969 йилнинг 21 июли ойда инсон оёғи теккан кун ҳисобланади. Шу кунни АҚШ астронавти Нейл Армстронг 2,5 соат давомида ойни «сайр» этиб чиқади.

Сайёраларо космик станциялар ердамида Марс ва Венера сайёраларида олиб борилган қўзатишлар уларда тирик жонот ва усимлик олами мавжуд эмаслигини қўрсатди.

МАНЭПИМИЗ:

700083, Матбуотчилар кучаси, 32-уй.

Телефон: 36-54-80
Эркин ЭШОНҚУЛОВ
навбатчилик қилди
Обуна индекси - 64654
Рўйхатга олиш № 33
Буюртма Г-0211 21597 нусхада чоп этилди. Офсет усулида босилди.
Формати А-3, ҳажми 2 босма табоқ.

Муассисларимиз:

Ўзбекистон
Республикаси
болалар
жамғармаси ва
«Соғлом авлод учун»
Халқаро хайрия
жамғармаси

БОШ МУҲАРРИР:
Абдукарим РАҲИМБЕРДИ

Газетамиз бош ҳомийси:
Ўзбекистон «Матбуот тарқатилиш
юшмаси» ассоциацияси